

Groningen eert Ubbo Emmius met 'Colleghe'

Volgende week vrijdag (de 5e december) is het precies 450 jaar geleden dat de befaamde geleerde Ubbo Emmius (1547-1625) werd geboren: In 1614 werd hij de eerste rector magnificus van de Universiteit van Groningen. En het zal bij menigeen bekend zijn dat Ubbo Emmius een grote impuls heeft gegeven aan de ontwikkeling van de stad Groningen als ontmoetingsplaats van wetenschappers. De stad is dat gebleven. Geregeld vinden er belangrijke congressen plaats voor wetenschappers van RUG, AZG en bedrijfsleven.

Tegen die achtergrond heeft het Groningen Congres Bureau onder leiding van Jaap Westerhuys het initiatief genomen een aantal mensen bijeen te brengen dat het gedachtengoed van Ubbo Emmius graag wil voortzetten en daarmee de stad Groningen promoot als centrum voor kennisuitwisseling. Het congresbureau heeft daarom het Ubbo Emmius Colleghe in het leven geroepen: een klein, select gezelschap van mensen uit de Groningse universiteitswereld en het bedrijfsleven. De 450e geboortedag van Ubbo Emmius is de aanleiding daartoe.

Rector magnificus Folkert van der Woude van de Rijksuniversiteit Groningen, CdK Hans Alders en burgemeester Hans Ouwerkerk hebben in

een schrijven - reeds voorzien van officieel briefhoofd - een aantal (stad)Groningers uitgenodigd toe te treden tot het gezelschap. Het is de bedoeling enkele keren per jaar bijeen te komen om van gedachten te wisselen en ervaringen te delen.

De officiële installatie van het Ubbo Emmius Colleghe vindt plaats op donderdag 11 december om 16.00 uur in de Engelse Zaal van het Academiegebouw aan het Broerplein. Er is een secretariaat opgericht dat als uitvalsbasis het gebouw van de gemeentelijke dienst OR/EZ aan het Gedempte Zuiderdiep in de stad Groningen gebruikt. De nieuwe leden krijgen de 11e december - blijkt uit de brief van Van der Woude/Alders/Ouwerkerk - een oorkonde van lidmaatschap uitgereikt.

Ubbo Emmius is altijd een pleitbezorger geweest voor de positie van stad en ommelanden. De stad Groningen is door hem eens omschreven als 'sinds eeuwen de grootste, schoonste en machtigste stad in het Friese land, omdat zij door haar ligging, vrijwel in het midden van een gebied dat zich naar het westen en het oosten uitstrekt, bij haast alle belangrijke gebeurtenissen daarvan, zowel in tijd van oorlog als in vreedstijd, betrokken is geweest.'

Hij heeft altijd bekend gestaan als strijder voor de vrijheid van de Friezen die in die tijd de heerschappij in het noorden van het land voerden. Emmius schreef een gedegen studie 'Historia nostri temporis' ('Geschiedenis van onze tijd') en dat sloot aardig aan bij zijn uitgebreide werk 'Friese geschiedenis'. Het eerste verscheen overigens pas in 1732 - 107 jaar na zijn dood - als boek in de stad Groningen, maar werd in Ost-Friesland prompt verboden vanwege de toen nog voortdurende strijd om de heerschappij in de regio. Op het marktplein van Aurich werd het boek op last van de toenmalige kanselier Brennefesen officieel verbrand. Eerst elf jaar geleden (!) werd het Latijnse boek in het Duits vertaald.

Voor de uit het dorpje Greet-siel afkomstige zoon van een Lutherse predikant was er in zijn tijd eigenlijk al geen verschil tussen wat nu Friesland, Groningen en Ost-Friesland heet. Ubbo Emmius had uitstekende contacten met Menso Alting, in zijn tijd 'het gezicht van de Groningse reformatie'. Alting was in 1542 in Eelde geboren en brak na zijn priesteropleiding met de Kerk van Rome. Zijn felle hagepreken - waarmee hij in 1566 in het dorpje Helpman was begonnen en waarin hij de 'gedegeneerde roomsen' bespotten - waren de Spaanse bezetter in die tijd een doorn in het oog.

Alting en Emmius werden boezemvrienden en aan Alting heeft Emmius het te danken dat-ie benoemd werd tot rector van de enige Latijnse school in de stad Groningen, voorheen de St. Maartenschool waar vroeger Praedinius rector was geweest. Daarna was het niet

meer dan logisch dat Emmius werd benoemd tot rector magnificus van de nieuwe universiteit in de stad. Hij was naast rector overigens ook hoogleraar geschiedenis en Grieks. Hij werd na zijn dood begraven in het Academiegebouw.

Ubbo Emmius: 450 jaar na zijn geboorte geëerd met het Ubbo Emmius Colleghe.

Het Ubbo Emmius Colleghe komt dan ook op historische grond bijeen. In de kelder van het huidige Academiegebouw ligt nog altijd de grafsteen van Ubbo Emmius opgeslagen. En daar staat op: 'Voor de onsterfelijke nagedachtenis van de vermaarde en vrome grijsaard Ubbo Emmius, een Fries uit Greet-siel, eerste rector van de academie, theoloog der zuivere leer, uitnemend filoloog, volmaakt geschiedschrijver.'

18 Oct 27-11-97